

Vraagtekens blijven over in moordzaak Baflo

**NIUWSANALYSE
RECHTZAAK ALASAM S.**

Het Openbaar Ministerie eiste maandag levenslange gevangenisstraf tegen Alasam S. die 13 april 2011 in Baflo zijn vriendin Renske Hekman (29) en politiemans Dick Haveman (48) om het leven bracht. Alleen de zwaarste straf doet recht aan de ernst van de feiten, betoogde officier van justitie Oebele Brouwer. Advocaat Mathieu van Linde noemt de eis inhumaan.

Door Rob Zijlstra

Groningen Alasam S. hoort op 12 april 2011 dat de Raad van State een streep door zijn asielprocedure heeft gehaald. Na ruim tien jaar moet hij Nederland verlaten. Hij raakt in paniek van het bericht en belt zijn vriendin Renske die hem direct komt opzoeken in Groningen waar Alasam woont. Ze eten pizza en praten over de onzekere toekomst, hun toekomst. Moeten ze dan toch in Duitsland gaan wonen? Daar waren ze mee bezig. Alasam S. slaapt die nacht niet, opnieuw niet. Om vijf uur in de ochtend verlaat hij de woning om Dagblad van het Noorden te bezorgen.

Op de hand-
schoen van de
politie
man zijn schot-
resten
aan-
getroffen

Wanneer hij thuiskomt is Renske vertrokken. Zij werkt als biologe in Pieterburen, bij de zeehondenrecherche. Hij voelt zich niet goed en besluit naar Lentis te gaan. Hij heeft daar een vaste afspraak: gaat het niet goed, dan meldt hij zich. Sinds 2004 gebruikt hij medicijnen tegen depressies en psychoses. Psychiatrisch verpleegkundige Peter, zijn vaste begeleider, is niet aanwezig. Hij gaat weer naar huis, belt Renske en zegt dat hij angstig is en dat het niet goed gaat. Later wordt hij gebeld door zijn begeleider die hem adviseert extra medicijnen (paroxetine) te nemen.

Renske komt hem halen en ze besluiten naar Baflo te gaan waar Renske woont. Alasam vertelt dat hij bang is, hij is bang dat mensen die hij op straat ziet lopen hem willen doden. In Baflo eten ze samen. En ze krijgen woorden. Renske zou hebben gezegd dat hij meer voor zichzelf moet opkomen. Ze zou hem een schaaap hebben genoemd. In welke context blijft onduidelijk.

Dan heeft Renske telefonisch contact met Lentis. Alasam heeft twee nachten niet geslapen. Renske zou telefonisch hebben gesproken over een prik, of over een injectie. Zo verstaat hij dat. Alasam vertelt aan de rechters dat hij op dat moment bang wordt voor Renske. Hij is plotseling bang dat de enige die hij kan

vertrouwen, hem nu ook wil doden. Hij trekt zijn jas aan en wil terug naar Groningen. Renske ziet dat niet zitten en wil dat hij blijft. Bij de deur houdt zij hem tegen.

Alasam tegen de rechters: "Er stond een brandblusser, toen begon ik daarmee te slaan."

Huisgenoten van Renske - ze woont in een appartementencomplex - horen vreselijk geschreeuw, zien deels wat er gebeurt en bellen 112. Het is dan bijna acht uur. Motoragent Dick Haveman is op weg naar Baflo, naar een collega die nog een handtekening moet plaatsen onder een proces-verbaal. Haveman is in burger en zijn dienst van die dag zit erop. Ruim een halfuur daarvoor had hij nog naar huis gebeld en gezegd dat hij onderweg was. Grapt: "Ik heb genoeg bekeuringen uitgeschreven vandaag." In Baflo hoort hij de melding van de meldkamer dat moet worden uitgekeken naar een lichtgetinte man met opvallend haar (dreadlocks). Haveman laat weten dat hij in de buurt is en ook wel even op zoek gaat.

Alasam loopt op dat moment door Baflo, hij belt met een kennis in Benin, het land waar hij is geboren. Hij lijkt te beseffen wat hij heeft gedaan. Negen keer heeft hij Renske met de brandblusser (van 17,8 kilo) op haar hoofd geslagen. Renske overlijdt ter plaatse.

Alasam vertelt aan de rechters dat hij, lopende door Baflo, een motorrijder zag en dat de motorrijder stopte en een wapen op hem richtte. Hij zegt: "Ik dacht weer, iedereen wil mij vermoorden. Ik pakte het pistool, hoe, dat weet ik niet. Er was een worsteling. Ik had nog nooit live een pistool in mijn handen gehad. Toen ging ik schieten." De motorrijder, hoofdagent Dick Haveman, wordt dodelijk getroffen.

Later zal Alasam zeggen dat Haveman als eerste op hem schoot, in de borst. Het OM zegt dat dat niet zo is, dat daar geen aanwijzingen voor zijn. Op de handschoenen van de politiemans zijn evenwel schotresten aangetroffen. Dat zijn sporen die erop kunnen duiden dat Haveman wel heeft geschoten. Het OM noemt het, maar besteedt er in de rechtszaal verder geen aandacht aan.

Ook een buurtbewoner wordt getroffen door de kogels die Alasam naar eigen zeggen in het wilde weg afvuurt. Dat zijn er acht. Om twintig voor negen wordt hij overmeesterd. Hij heeft geen kogels meer. Agenten op wie hij schoot, springen bovenop hem. Alasam S. is door vijf politiekogels geraakt, ook in de borst. In totaal is er 39 keer geschoten.

Het OM zegt dat Alasam zijn vriendin en de politiemans met voorbedachten raede om het leven heeft gebracht. Moord

▲ Tekening: ANP

dus. Tijdens het slaan met de brandblusser had hij tijd om na te denken over het gevolg van zijn handelen. Geen TBS. In de rechtszaal vraagt advocaat Mathieu van Linde aan de deskundigen: "Als hij niet impulsief of agressief is, hoe heeft hij zich dan schuldig kunnen maken aan een explosie van geweld?" De deskundigen: "Wij kunnen niets met zekerheid zeggen."

Dezelfde deskundigen sluiten niet uit dat op 13 april 2011 sprake is geweest van een psychose, dat Alasam S. het contact met de realiteit kwijt was. Agenten die hem uiteindelijk arresteren - en die ook door hem werden aangevallen - zeggen dat hij liep als een zombie, met lege ogen die dwars door je heen keken, dat S. niets leek te voelen toen er hem werd geschoten.

Psychiater Ben Takkenkamp, in de arm genomen door de verdediging, zegt dat Alasam S. niet een beetje, maar verschrikkelijk psychotisch was. In zo'n toestand, zegt Takkenkamp, komen bovennatuurlijke krachten vrij. Dat zombiedrag past in dat beeld. Volgens de psychiater ligt daar ook de verklaring dat Dick Havenman, groot, zeer ervaren en goed getraind, het aflegde tegen een klein mannetje als Alasam S. "Een andere verklaring heb ik niet."

Het OM is niet gediend van de bevindingen van Takkenkamp en vraagt de rechtbank geen rekeningen te houden met zijn visie. Volgens het OM moet zeer worden getwijfeld aan de deskundigheid van Takkenkamp. Dat is opmerkelijk. Takkenkamp was jarenlang de

vaste psychiater van de rechtbank in Groningen en bracht in honderden strafzaken advies uit aan het OM.

Speelde het medicijn paroxetine een rol in het plotselinge geweld? De deskundigen: in z'n algemeenheid kan het, maar het is moeilijk vast te stellen. "In dit specifieke geval is het niet aannemelijk, maar ook niet uit te sluiten", zegt neuropsycholoog J.G. Raemakers. Collega-deskundige A.J.M. Loonen, hoogleraar farmacotherapie, ziet wel een relatie. Hij zegt tegen de rechters: "Het is plausibel dat gebruik van paroxetine kan leiden tot agressie." Loonen merkt op dat Alasam S. in een situatie zat waarin "iedereen gek zou worden". Hij zegt ook niet uit dat er bij Alasam sprake is van een psychische handicap.

Loonen: "Niet alles wat niet zeker is, is ook onwaar."

In 2004 heeft Alasam S. twee zelfmoordpogingen gedaan. Eenmaal liep hij verward over de snelweg, daarvoor dronk hij een fles afwasmiddel leeg. Hij zou stemmen horen die hem opdroegen zich van het leven te beroven. Sinds 2004 staat hij onder behandeling en gebruikt hij medicijnen.

Is Alasam S. een leugenaar? Nee, zegt het PBC, niet echt. Jawel, zegt het OM, hij is een berekenende leugenaar die maar een ding wil. Een vrouw en dan kinderen om zo in Nederland te kunnen blijven. Om dat te onderbouwen heeft het OM verklaringen van vroegere vriendinnetjes in het strafdossier opgenomen. Die vriendinnetjes zijn overigens niet negatief over hem.

Alasam zegt dat zijn ouders, toen hij 14 jaar was, zijn omgekomen bij een brand, dat hij daarna door een oom op een bananenplantage te werk is gesteld, daar als kind werd mishandeld en toen is gevlucht. Via een schip in de haven belandde hij als minderjarige in Nederland. Ook leugens, zegt het OM, zoals hij ook liegt over zijn leeftijd. In plaats van 27 jaar zou hij wel eens 35 kunnen zijn. Of nog ouder.

De twijfels die er bij de deskundigen leven ten aanzien van de geestestoestand van Alasam S. en het medicijngebruik hebben zich niet vertaald in het uiteindelijke standpunt van het OM. Officier van justitie Brouwer zegt dat er binnen het OM lang is gesproken over de vraag of de zwaarste tijdelijke straf - 30 jaar cel - moest worden geëist of de allerzwaarste straf van het Wetboek van strafrecht: levenslang. Brouwer tegen de rechters: "In dit geval doet 30 jaar cel geen recht aan de ernst van de feiten en geen recht aan het enorme leed dat nabestaanden van Dick Haveman is aangedaan." Geen twijfel mogelijk.

De ouders van Renske Hekman steunen Alasam S. Zij willen hem de dood van hun dochter niet toerekenen, maar aanvaarden wat er is gebeurd. "Leedtoevoeging aan S. is leedtoevoeging aan ons", zo heeft de moeder van Renske Hekman aan het OM laten weten.

De rechtbank heeft extra tijd genomen om tot een oordeel te komen. Op 5 maart is de uitspraak.

@ rob.zijlstra@dvh.nl

▼ Foto's uit het politiedossier van de zaak-Baflo